

ЕКОЛОГИЧНА ОЦЕНКА
НА
НАЦИОНАЛЕН ПЛАН ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ
В РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 г

ЗАДАНИЕ ЗА ОБХВАТ И СЪДЪРЖАНИЕ НА ОЦЕНКАТА

(Вариант 0)
Ноември 2020 г.

Съдържание

1. Въведение	4
1.1 Обща информация	4
1.2 Цел на заданието за обхват и съдържание на оценката	4
1.3 Консултации по заданието за определяне обхвата на оценката	5
2. Цели и обхват на НПУО 2021-2028 г.	6
2.1 Цели и съдържание на НПУО.....	6
2.2 Обхват на НПУО	7
2.3 Времева рамка.....	7
3. Връзка на НПУО с други планове и програми	8
4. Методика на ЕО	8
4.1 Нормативна рамка за ЕО	8
4.2 Методически подход.....	9
4.3 Екологична политика и цели.....	9
4.4 Взаимодействия на НПУО с околната среда	9
4.5 Индикатори.....	11
4.6 Видове въздействия.....	12
4.7 Метод за оценка на въздействията.....	12
4.8 Мотиви за избор на алтернативи	13
4.9 Мерки.....	13
4.10 Заклучение	14
5. Проектно-съдържание на Доклада за ЕО	14
6. Приложение – Характеристики на територията, която е вероятно да бъде засегната.....	17

АБРЕВИАТУРИ

Абревиатура	Дефиниция
БД	Басейнова дирекция
ЕО	Екологична оценка
ЕС	Европейски съюз
ЗБР	Закон за биологичното разнообразие
ЗЗТ	Закон за защитените територии
ЗЗ	Защитена зона (по смисъла на ЗБР)
ЗТ	Защитена територия (по смисъла на ЗЗТ)
ЗООС	Закон за опазване на околната среда
ИАОС	Изпълнителна агенция по околна среда
МЗ	Министерство на здравеопазването
МОСВ	Министерство на околната среда и водите
НДСООС	Национален доклад за състоянието и опазването на околната среда в РБългария
НПУО	Национален план за управление на отпадъците
НСИ	Национален статистически институт
ОС	Оценка за съвместимост

1. Въведение

1.1 Обща информация

Предвид изтичащия срок на действие на Националния план за управление на отпадъците (НПУО) за периода 2014-2020 г. е необходимо да се разработи Национален план за управление отпадъците за следващия период 2021-2028 г. Новият НПУО следва да бъде съобразен с изискванията на Директива 2008/98/ЕО за отпадъците, изменена с Директива (ЕС) 2018/851 на Европейския парламент и на Съвета, както и новия законодателен пакет „Отпадъци“ вземайки предвид общите принципи за опазване на околната среда като предпазни мерки и устойчивост, техническа осъществимост и икономическа приложимост, опазване на ресурсите, както и въздействието върху околната среда, човешкото здраве, икономиката и обществото.

Възложител на договора за възлагане на обществена поръчка с предмет „Разработване на Национален план за управление на отпадъците в Република България за периода 2021-2028 г.“ е Министерство на околната среда и водите (МОСВ). НПУО се разработва на основание изискванията на чл. 49 от Закона за управление на отпадъците и попада в обхвата на областите („управление на отпадъците“), изброени в чл. 85, ал. 1 от Закона за опазване на околната среда (ЗООС). Той се изготвя в съответствие с чл. 28 и чл. 29 от Рамковата директива за отпадъците и чл. 49 и чл. 50 от Закона за устройство на територията, и съобразно изискванията на чл. 8, ал. 1 от Наредбата за ЕО.¹

След провеждане на процедура съгласно чл. 18, ал. 1, т. 1 и на основание чл. 20, ал. 1, т. 1 от ЗОП е възложен договор за извършване на екологична оценка на НПУО 2021-2028 с Възложител МОСВ.

1.2 Цел на заданието за обхват и съдържание на оценката

В съответствие с изискванията, определени в чл. 3 на Директива 2001/42/ЕО,² транспонирана в българското законодателство със ЗООС и Наредбата за ЕО, не може да се изключи възможността бъдещият Национален план за управление на отпадъците в Република България за периода 2021-2028 г. да създаде условия за въздействие върху околната среда.

Съгласно чл. 2, ал. 1 от Наредбата за ЕО, извършването на ЕО е задължително за плановете и програмите, които се изискват по чл. 85, ал. 1 от ЗООС, каквато именно е и НПУО 2021-2028. За плановете, попадащи в обхвата на ЗООС, оценката за съвместимост по смисъла на Закона за биологичното разнообразие (ЗБР) се извършва чрез процедурата по екологична оценка. Съгласно писмо на Компетентния орган (МОСВ) с изх. № ЕО-35 / 18.11.2020 г, НПУО 2021-2028 г няма вероятност да окаже значително отрицателно въздействие върху природни местообитания, популации и местообитания на видове, предмет на опазване в защитени зони. С оглед на това не се изисква изготвяне на оценка за съвместимост по смисъла на ЗБР.

Процесът на определяне на обхвата и съдържанието на ЕО има за цел вземане на решение относно обхвата и нивото на подробност на информацията, която трябва да бъде включена в Доклада за екологична оценка (Директива за СЕО 2001/42/ЕО, чл. 5, ал. 4).

¹ Наредба за условията и реда за извършване на екологична оценка на плановете и програми, приета с ПМС № 139 от 24.06.2004 г, в сила от 01.07.2004 г.

² Директива 2001/42/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 27 юни 2001 г. относно оценката на последиците на някои плановете и програми върху околната среда.

Процесът на определяне на обхвата и съдържанието има за цел да:

- определи съответния район на въздействие и времевия период за проява на евентуалните въздействия;
- идентифицира съответните екологични аспекти, които трябва да се разгледат в рамките на ЕО;
- определи метод за оценка на положителните и отрицателните въздействия;
- определи метод за генериране и оценка на разумни алтернативи;
- представи проект за съдържание на Доклада за екологична оценка.

Обхватът и съдържанието на Доклада за ЕО изцяло се съобразяват с изискванията на Компетентния орган, описани в писмо с изх. № ЕО-35 / 18.18.2020 г.

1.3 Консултации по заданието за определяне обхвата на оценката

Съгласно чл. 19а от Наредба за ЕО, възложителят възлага изготвянето на задание за определяне обхвата на оценката, по което провежда консултации с:

- Компетентния орган по чл.4 от Наредбата за ЕО;
- Съответните специализирани компетентни органи по чл. 13, ал. 1 относно съдържанието и обхвата на оценката на здравно-хигиенни аспекти на околната среда и риска за човешкото здраве; и
- Други специализирани ведомства и заинтересованата общественост съгласно схемата по чл. 19, ал. 3 от Наредбата за ЕО.

В съответствие с изложеното по-горе, настоящият документ се представя с искане за коментар от страна на Компетентния орган – Министерство на околната среда и водите (МОСВ), както и на специализирания компетентен орган – Министерство на здравеопазването (МЗ).

Други ключови заинтересовани страни, идентифицирани в процеса на определяне на обхвата на ЕО, са както следва:

- Басейновите дирекции за управление на водите:
 - БД Дунавски район с център гр. Плевен
 - БД Черноморски район с център гр. Варна
 - БД Източнобеломорски район с център гр. Пловдив
 - БД Западнобеломорски район с център гр. Благоевград
- 15-те регионални инспекции по околната среда и водите (РИОСВ)
- Изпълнителна агенция по околна среда (ИАОС)
- Национално сдружение на общините в Република България

Отделно от посочените по-горе ключови заинтересовани страни, в процеса на ЕО ще се направят консултации и със заинтересованата общественост. Други институции, ключови групи и представители на обществеността също могат да се включат в процеса на консултации.

Получените в резултат на консултациите по Заданието становища ще бъдат съобразени при изготвяне на доклада за ЕО.

2. Цели и обхват на НПУО 2021-2028 г.

2.1 Цели и съдържание на НПУО

В представения проект на НПУО 2010-2028 г са формулирани три основни цели със съответни програми, както следва.

- Цел 1: Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване
 - Национална програма за предотвратяване образуването на отпадъци с
 - Подпрограма за хранителните отпадъци.
- Цел 2: Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци
 - Програма за достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци
 - Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради
 - Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на МРО
- Цел 3: Намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци
 - Програма за намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци

Съдържанието на НПУО следва да бъде съобразено с посочената в текста Директива 2008/98/ЕО за отпадъците, изменена с Директива 851/2018/ЕС, особено предвид разпоредбата на чл. 33, пар. 1 от РДО, която предвижда на практика националните планове на държавите-членки да бъдат проверявани и одобрявани от ЕК: “Държавите-членки информират Комисията за посочените в членове 28 и 29 планове за управление на отпадъците и програми за предотвратяване образуването на отпадъци, след тяхното приемане, както и за всички съществени ревизии на плановете и програмите.”

В изискванията към съдържанието на НПУО 2021-2028 г, заложи в техническата спецификация за разработването му, е посочено, че Планът следва да съдържа анализ на текущото състояние на управлението на отпадъците в Република България, мерките, които трябва да се предприемат за подобряване на околната среда чрез подготовка за повторна употреба, рециклиране, оползотворяване и обезвреждане на отпадъци, както и оценка на начина, по който планът ще подпомогне изпълнението на целите и прилагането на законодателството в областта за управление на отпадъците.

Оценката на необходимостта от нови схеми за събиране, закриване на съществуващи инсталации и съоръжения за отпадъци, допълнителна инфраструктура от инсталации и съоръжения за отпадъци, както и съотносимите към това инвестиции ще послужи за изготвяне на конкретни мерки и дейности в новия период 2021-2028 г.

Страните членки са задължени да изготвят и Програма за предотвратяване образуването на отпадъци, която може да е неразделна част от Националния план за управление на отпадъците или се разработва като отделна програма.

В Р България Програмата за предотвратяване образуването на отпадъци следва да бъде обособена като отделна глава „Предотвратяване образуването на отпадъци“ от Националния план. Съгласно изискванията на ЗУО, министърът на околната среда и водите следва да внесе за одобрение в Министерски съвет един програмен документ, съдържащ глава „Предотвратяване образуването на отпадъците“.

Главата „Предотвратяване образуването на отпадъци“ от Националния план трябва да

включва:

- съществуващи мерки за предотвратяване на образуването на отпадъци;
- оценка на ползите от прилагане на посочените в приложението на Рамковата директива 2008/98/ЕС за отпадъците мерки за предотвратяване или от прилагане на други подходящи мерки;
- определяне на подходящи специфични качествени или количествени контролни показатели, приети за наблюдение и оценка на напредъка в изпълнението на мерките за предотвратяване на отпадъци;
- индикатори за оценка на изпълнение на мерките за предотвратяване образуването на отпадъци.

С оглед на това и съобразно конкретните изисквания за всеки етап от изпълнението на обществената поръчка за разработване на НПУО 2021-2028, Изпълнителят на поръчката работи по следното съдържание на Плана:

I. Въведение
II. Основни изводи от анализа на състоянието и управлението на отпадъците
III. SWOT анализ на Сектор "Отпадъци"
IV. Цели на НПУО 2021-2028 г. и програми за тяхното постигане
Национална програма за предотвратяване на образуването на отпадъци (НППОО)
Под-програма за предотвратяване на образуването на хранителни отпадъци
Програма за достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци
Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради
Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на МРО
Програма за намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци
V. Координация с други планове и програми
VI. Система за наблюдение и контрол на изпълнението на НПУО 2021-2028 г.
VII. Приложения

2.2 Обхват на НПУО

Обхватът на НПУО 2021-2028 г. е национален и съответно включва цялата територия на Република България.

Характеристиките на територията в географския обхват на НПУО са представени в Приложение 1.

2.3 Времева рамка

Разглежданият период от време, за който ще бъдат оценявани положителни и отрицателни въздействия, е периодът от 2021 до 2028 г, за който НПУО следва да създаде планова основа за устойчиво управление на отпадъците на територията на Република България и в който период ще се осъществяват предвидените по плана мерки и дейности.

3. Връзка на НПУО с други планове и програми

Основните планове, програми и стратегии, чиято връзка с НПУО 2021-2028 г. ще бъде разгледана при екологичната оценка, са релевантните за периода на прилагане на НПУО, както следва :

- Стратегия на ЕС за биологичното разнообразие до 2030 г.
- Цели за устойчиво развитие (Дневен ред 2030 г)
- Пътна карта за план за действие целящ нулево замърсяване на водите, въздуха и почвата.
- План за действие относно кръговата икономика
- Национална програма за развитие: България 2030 – визия, цели и приоритети
- Национална стратегия за опазване на биологичното разнообразие
- Национална стратегия за управление и развитие на водния сектор
- Национална програма за подобряване качеството на атмосферния въздух (2018 – 2024 г)
- Национална стратегия за адаптация към изменението на климата и План за действие до 2030 г.

Забележка: Горепосочената информация представя първоначалните идеи по НПУО и може да бъде променена в по-нататъшния му етап на изготвяне.

4. Методика на ЕО

4.1 Нормативна рамка за ЕО

ЕО ще бъде разработена в съответствие с изискванията на Директива 2001/42/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 27 юни 2001 г. относно оценката на последиците на някои планове и програми върху околната среда (Директива за СЕО), транспонирана в националното законодателство със ЗООС и Наредбата за условията и реда на извършване на екологична оценка на планове и програми.

В допълнение, ЕО ще се съобрази със следните документи:

- Практически наръчник на ЕК по прилагане на Директива 2001/42/ЕО относно оценката на последиците на някои планове и програми върху околната среда;
- Директива 92/43/ЕО на Съвета от 21 май 1992 г. за опазване на естествените местообитания и на дивата флора и фауна;
- Директива 79/409/ЕО за опазване на дивите птици, кодифицирана с Директива 2009/147/ЕО;
- Оценка на планове и проекти, съществено засягащи зони от Натура 2000 – Методическо ръководство по разпоредбите на чл. 6 (3) и (4) на Директивата за местообитанията 92/43/ЕО;
- Ръководство за екологична оценка на планове и програми в България, 2002 г., разработено от консорциум с участието на ПОВВИК ООС със съдействието и под редакцията на Министерство на околната среда и водите, България;
- Указания на МОСВ в отговор на уведомление и в резултат от консултации по заданието за обхват на ЕО.

Ключовите документи, свързани с процеса по изготвяне на ЕО, са както следва.

Карте 1: Ключова нормативна рамка

Законова рамка на България и съответните документи, свързани с процеса по ЕО

- Закон за опазване на околната среда (ЗООС) – обн. ДВ, бр. 91/2002 г.;
- Закон за биологичното разнообразие (ЗБР) – обн. ДВ, бр. 77 /2002 г.;
- Закон за водите – обн. ДВ, бр. 67/1999 г.;
- Наредба за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми (Наредба за ЕО), приета с ПМС № 139 от 24.06.2004 г., обн. ДВ, бр. 57/2004 г.;
- Наредба за условията и реда за извършване на оценка за съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони (Наредба за ОС) – обн. ДВ, бр. 73 /2007 г.

4.2 Методически подход

Методите и техниките, предвидени за оценка на околната среда и за изготвяне на доклада за екологична оценка, са тези, посочени в насоките и ръководствата, изброени в предходния раздел, и по-специално в следните документи:

- Практически ръчник на ЕК по прилагане на Директива 2001/42/ЕО относно оценката на последиците на някои планове и програми върху околната среда;
- Ръководство за екологична оценка на планове и програми в България, 2002 г., разработено от консорциум с участието на ПОВВИК ООС със съдействието и под редакцията на Министерство на околната среда и водите, България.

4.3 Екологична политика и цели

В Доклада за ЕО ще бъдат описани целите на опазване на околната среда на национално и международно равнище, имащи отношение към НПУО, както и начинът, по който тези цели и всички екологични съображения са взети под внимание при изготвянето на НПУО.

Програмните документи, които имат отношение към НПУО във връзка с целите на опазване на околната среда, са описани в Раздел 3 на настоящия документ.

4.4 Взаимодействия на НПУО с околната среда

За да идентифицират взаимодействията между НПУО и околната среда, ЕО ще включва преглед на съществуващото състояние на компонентите и факторите на околната среда, които ще бъдат оценени спрямо целите на НПУО.

⇒ Съществуващо състояние на компонентите и факторите на околната среда

Ще се направи анализ на съществуващото състояние на околната среда в съответствие с териториалния обхват на НПУО. Компонентите и факторите на околната среда, които ще се разгледат, са както следва:

- Въздух, климат – оценка на съществуващото състояние на качеството на въздуха

Атмосферен въздух – качество по отношение на нормите за фини прахови частици (ФПЧ10, ФПЧ2,5), киселинни замърсители (SO₂, NO₂), полициклични ароматни въглеводороди (ПАВ), тежки метали и арсен, въглероден оксид, бензен, озон;

Климатични фактори – съществуващо състояние и тенденции в изменението на климата, включително емисии на парникови газове (ПГ).

- Води – преглед на текущото състояние на повърхностните и подземните води

Текущото състояние на водите ще се разгледа в контекста на измененията на основните индикатори за последните години, с оглед идентифициране качеството на водите спрямо целите за добро екологично състояние;

- Почви – съществуващо състояние на земите и почвите

Информацията за съществуващото състояние ще включва: почвени условия, процеси на деградация на почвата, замърсяване на почвата

- Ландшафт – съществуващо състояние на ландшафта и визуално благоустройство

Ще се използва системата за класификация и типология на ландшафтите в България.

- Биологично разнообразие – флора, фауна, защитени територии и зони от Натура 2000

Флора и фауна – резюме на съществуващото състояние, защитени, редки и застрашени видове на национално ниво;

Защитени територии и зони – обявените защитени територии по смисъла на Закона за защитените територии (ЗЗТ) и защитени зони (Натура 2000 места) по смисъла на Закона за биологичното разнообразие (ЗБР). Текстово и картно отразяване на елементите от националната екологична мрежа в национален мащаб.

- Културно-историческо наследство

Културно-историческото наследство представлява неразделна част от околната среда и може да се дефинира като антропогенна среда. Ето защо оценката на околната среда ще включи кратка информация за съществуващото състояние на културно-историческите обекти, включително архитектурно и археологично наследство.

- Материални активи

Анализ на текущото състояние на физически активи, свързани с НПУО 2021-2028 г.

- Население и човешко здраве

Докладът за оценка на околната среда ще предостави информация и анализ по отношение на настоящата демографска ситуация, както и информация относно здравословното състояние (заболеваемост) и индикаторите за качеството на живот на населението.

НПУО съдържа подробен анализ на състоянието и управлението на отпадъците в Република България към момента на изготвяне на Плана, вкл. SWOT анализ на сектор „Отпадъци“. Представената информация се приема за меродавна и съответно няма да бъде коригирана или дублирана в Доклада за ЕО.

⇒ **Съществуващо състояние на територии, за които съществува вероятност да бъдат съществено засегнати**

Съществуващото състояние ще включва преглед на териториите, които е вероятно да бъдат съществено засегнати от НПУО. Специално внимание ще се отдели на защитените територии и защитените зони, зоните за защита на водите и други екологично уязвими райони.

⇒ **Съществуващи екологични проблеми**

Ще бъде предприето проучване за идентифициране на основните екологични проблеми и тенденции. Ще се разгледа и анализира съществуващото състояние на околната среда, за да се гарантира, че всички съществуващи проблеми са взети под внимание при оценката на въздействията на НПУО. Анализът ще бъде основа за идентифициране както на проблемите по отношение на околната среда, които ще бъдат решени или уредени, така и на тези, които биха могли евентуално да се влошат при изпълнението

на НПУО.

Специално внимание ще бъде отделено на защитените територии / зони.

⇒ Вероятни значителни въздействия върху околната среда

Ще бъдат разгледани аспектите на околната среда с оглед на вероятните значителни въздействия върху тях. За точна оценка ще се използват специфични индикатори за оценка на въздействието върху различни екологични аспекти / субекти на защита, както е описано по-долу.

4.5 Индикатори

Установяването на проблемите на околната среда, целите и индикаторите, които трябва да бъдат разгледани в рамките на ЕО, представлява тристепенен процес:

1. Идентифициране на съответните екологични аспекти, които следва да бъдат разгледани в рамките на ЕО;
2. На база на идентифицираните аспекти, установяване на съответните екологични цели, които следва да бъдат разглеждани в рамките на НПУО и процеса на ЕО;
3. Където е възможно, предлагане на подходящи индикатори за състоянието на околната среда (или специфични въпроси), които ще ръководят анализа в рамките на процеса по ЕО.

⇒ Екологични аспекти, които трябва да се вземат под внимание при процеса по ЕО

Екологичните аспекти, които трябва да се вземат под внимание при процеса на ЕО се идентифицират като релевантни на целите на НПУО спрямо следните компоненти:

- биологично разнообразие, фауна и флора;
- население и човешко здраве;
- почви;
- води;
- въздух и фактори на климата;
- материални активи;
- културно-историческо наследство, включително архитектурно и археологично наследство;
- ландшафт.

Други екологични аспекти:

- транспортни нужди, достъпност и т.н.

⇒ Избор на екологични цели

След като ключовите проблеми на околната среда са идентифицирани, в ЕО се идентифицират и описват съответните цели на околната среда, които трябва да бъдат защитени. Те могат да се установят от съответните:

- законови или нормативни рамки;
- стратегии в областта на околната среда, политики, планове за действие;

- стратегии за устойчиво развитие;
- програмни документи и др.

⇒ **Идентифициране на подходящи индикатори на околната среда (или специфични въпроси), които ще ръководят анализа в рамките на ЕО**

Показателите за оценка на въздействието върху различни екологични компоненти се определят в рамките на фазата на определяне на обхвата в съответствие с определени критерии за подбор. При подбора на показателите се вземат предвид индикатори:

- които ще позволят възможно най-добра оценка на въздействието на НПУО върху околната среда;
- които съответстват на екологичните проблеми;
- които могат добре да бъдат изразени количествено.

За всеки индикатор ще се посочат периодичност на измерване, мерна единица, орган, отговорен за наблюдението и контрола.

4.6 Видове въздействия

Докладът за ЕО ще анализира и оцени вероятните значителни въздействия върху околната среда, включително вторични, кумулативни, синергични/едновременни, краткосрочни, средносрочни и дългосрочни, постоянни и временни, положителни и отрицателни въздействия от изготвяния НПУО, които ще бъдат разгледани по отделни компоненти:

- Въздух и климат
- Води
- Почви
- Ландшафт
- Биологично разнообразие, включително флора, фауна, защитени територии и зони
- Културно-историческо наследство
- Материални активи
- Население, човешко здраве.

Анализът на възможните значителни въздействия върху гореспоменатите компоненти ще бъде обхване всички предвиждания на НПУО, пропорционално на тяхната степен на подробност.

Ще се разгледа и вероятността от трансгранични въздействия.

4.7 Метод за оценка на въздействията

ЕО ще оцени възможните въздействия на НПУО върху околната среда и ще даде препоръки как да се подобри качеството му по отношение на екологичните аспекти.

Анализът на съществуващото състояние и очакваните последици в случай, че НПУО не бъде изпълнен, ще дефинира т. нар. „нулева алтернатива“.

Оценката на положителните и отрицателните въздействия на заложените в НПУО цели и предвиждания ще бъдат обобщени в **рейтинг матрица**, като се използват следните обозначения:

Таблица 1: Рейтинг матрица (матрица на оценките)

+	Очаквано положително въздействие
0/+	Клони към резултат от позитивно въздействие
/	Очаква се незначително или никакво въздействие
0	Като цяло се очаква нулево резултатно въздействие, тъй като положителните и отрицателните въздействия взаимно се компенсират
0/-	Клони към резултат от негативно въздействие
-	Очаквано отрицателно въздействие
=	Очаква се въздействие, но поради недостатъчни данни, оценката на въздействието е невъзможна

В допълнение към тази матрица ще се извърши качествено описание на възможните положителни или отрицателни въздействия, които са предизвикани от целите и предвижданията на НПУО 2021-2028, както и предложените необходими смекчаващи мерки. Оценяват се преките и косвени, както и кумулативните въздействия. База за оценката са експертните познания на екипа по екологичната оценка. Съдържанието на Доклада за екологична оценка ще отговаря на изискванията на Директива 2001/42/ЕО и Наредбата за ЕО.

Нивото на подробност на оценката ще се базира на нивото на подробност, което предоставя НПУО. Всички затруднения, възникнали в процеса на събиране на информация, необходима за разработката на ЕО, както и решаването им, ще бъдат включени в ЕО.

4.8 Мотиви за избор на алтернативи

В процеса на изготвяне на НПУО се разглеждат няколко варианта за бъдещо развитие на политиката по управление на отпадъците, като всеки от вариантите подлежи на критериален анализ, въз основа на който се определя предпочитаната алтернатива.

За интегриране на екологичните съображения в подготовката и приемането на НПУО 2021-2028, ЕО ще предостави обратна връзка към проекта на НПУО. Ще се посочат мерки за предотвратяване, намаляване и при необходимост компенсиране на неблагоприятните въздействия, както и предложения за подобряване на изготвения проект на НПУО.

За да се подобри качеството на документа по отношение на околната среда като обратна връзка, при необходимост могат да бъдат дадени предложения за нови формулировки на стратегическите и специфичните цели на НПУО. Това стратегическо консултиране ще осигури интегрирането на съображенията по отношение на екологията в подготовката и приемането на НПУО с оглед на устойчивото развитие. Окончателният вариант на НПУО ще представлява изискваната по Наредбата за ЕО алтернативна опция.

Нулевата опция, която ще бъде дефинирана като “съществуващо състояние” за целия процес по оценка, ще представлява също алтернатива в съответствие с чл. 25, ал. 2, т. 4 от Наредбата за ЕО.

4.9 Мерки

След преглед на целите и приоритетите на НПУО, в ЕО ще бъдат оценени очакваните въздействия и ще се предложат средните видове мерки:

➤ Мерки за отразяване в окончателния вариант на НПУО

Въз основа на анализа и оценката на НПУО ще се предложат мерки за предотвратяване, намаляване и възможно най-пълно отстраняване на неблагоприятните последици от осъществяването на НПУО върху околната среда, както и за предотвратяване или намаляване на възможните отрицателни последици за човешкото здраве.

➤ Мерки за изпълнение при прилагане на НПУО

Ще бъдат предложени допълнителни мерки за смекчаване на очакваните въздействия от реализацията на НПУО върху околната среда и човешкото здраве. Мерките ще бъдат определени от гледна точка на очакваните резултати от тяхното прилагане.

➤ Мерки във връзка с наблюдението по време на прилагането на плана

Съобразно резултатите и изводите от прогнозите за въздействие върху околната среда и човешкото здраве в резултат на прилагането на НПУО, ще бъдат препоръчани мерки, въз основа на които да се извършва наблюдението и контролът на въздействието върху околната среда и човешкото здраве в резултат на прилагането на програмата.

4.10 Заключение

Екологичната оценка ще даде възможност за обосновано заключение относно съвместимостта на целите, програмите и подпрограмите на НПУО 2021-2028 от гледна точка на изискванията за опазване на околната среда.

5. Проектно-съдържание на Доклада за ЕО

Съгласно Чл. 17. (1) от Наредбата за ЕО (последно изм. ДВ. бр.70 от 7 Август 2020 г), докладът за ЕО се оформя като единен документ, който включва:

1. съдържателна част съгласно изискванията на чл. 86, ал. 3 от ЗООС и резултатите от консултациите по заданието за обхват и съдържание;
2. списък на източниците на информация на използваните методи за оценка и прогноза на въздействието върху околната среда с посочване на източника, в който са публикувани;
3. списък с експертите и ръководителя, изготвили доклада за ЕО, в който всеки удостоверява с полагане на подпис разработените от него раздели на доклада;
5. декларации по чл. 16, ал. 1;
6. справка за проведени консултации и за изразените при консултациите мнения и предложения, както и за начина на отразяването им;
7. приложения.

Съгласно Чл. 86. (3) от ЗООС (последно изм. ДВ. бр.54 от 16 Юни 2020 г) докладът за ЕО задължително съдържа:

1. описанието на съдържанието на основните цели на плана или програмата и връзката с други съотносими планове и програми;
2. съответни аспекти на текущото състояние на околната среда и евентуално развитие без прилагането на плана или програмата;
3. характеристиките на околната среда за територии, които вероятно ще бъдат значително засегнати;
4. съществуващите екологични проблеми, установени на различно ниво, имащи отношение към плана или програмата, включително отнасящите се до райони с особено екологично значение, като защитените зони по Закона за

биологичното разнообразие;

5. целите на опазване на околната среда на национално и международно равнище, имащи отношение към плана и програмата, и начинът, по който тези цели и всички екологични съображения са взети под внимание по време на изготвянето на плана или програмата;

6. вероятни значителни въздействия върху околната среда, включително биологично разнообразие, население, човешко здраве, фауна, флора, почви, води, въздух, климатични фактори, материални активи, културно-историческо наследство, включително архитектурно и археологическо наследство, ландшафт и връзките между тях; тези въздействия трябва да включват вторични, кумулативни, едновременни, краткосрочни, средносрочни и дългосрочни, постоянни и временни, положителни и отрицателни последици;

7. мерките, които са предвидени за предотвратяване, намаляване и възможно най-пълно компенсиране на неблагоприятните последици от осъществяването на плана или програмата върху околната среда;

8. описание на мотивите за избор на разгледаните алтернативи и на методите на извършване на екологична оценка, включително трудностите при събиране на необходимата за това информация, като технически недостатъци и липса на ноу-хау;

9. описание на необходимите мерки във връзка с наблюдението по време на прилагането на плана или програмата;

10. нетехническо резюме на екологичната оценка.

Съобразно тези изисквания, предлаганата структура на доклада за ЕО е както следва:

1. Въведение
2. Цели и обхват на НПУО
3. Връзка на НПУО с други съотносими планове и програми
4. Състояние на околната среда – за следните аспекти:
 - Въздух и климат
 - Води - повърхностни и подземни
 - Почви
 - Ландшафт
 - Биологично разнообразие, вкл. флора, фауна, защитени територии (ЗТ) и защитени зони (ЗЗ)
 - Културно-историческо наследство
 - Материални активи
 - Население, човешко здраве
5. Евентуално развитие без прилагането на НПУО – за всеки от горепосочените аспекти
6. Характеристики на околната среда за територии, които може да бъдат значително засегнати
 - Територии от интерес за Общността
 - Територии с национален защитен статут

- Зони за защита на водите и др.
- 7. Съществуващи екологични проблеми – за всеки от горепосочените аспекти
- 8. Цели на опазване на околната среда
 - на международно равнище
 - на национално равнище
- 9. Въздействия върху околната среда – комбинирана оценка по горепосочените аспекти на околната среда с оглед вероятни значителни въздействия или последици от НПУО. Трансгранични въздействия върху околната среда и човешкото здраве.
- 10. Мерки за предотвратяване, намаляване и възможно най-пълно компенсиране на неблагоприятните последици от НПУО – по всеки от горепосочените аспекти на ОС се разглежда необходимостта от мерки за предотвратяване, намаляване и възможно най-пълно компенсиране на неблагоприятните последици от осъществяването на НПУО, и където е необходимо се предлагат:
 - Мерки за отразяване в окончателния вариант на НПУО
 - Мерки за изпълнение при прилагане на НПУО
- 11. Алтернативни решения – вкл. представяне на мотивите за избор на разглежданите алтернативи
- 12. Методика на ЕО, вкл. трудности
- 13. Мерки за наблюдение по време на прилагането на НПУО.
- 14. Заключение
- 15. Приложения – включително, но не само:
 - Картен материал
 - Използвана литература и източници на информация – списък на източниците на информация на използваните методи за оценка и прогноза на въздействието върху околната среда с посочване на източника, в който са публикувани
 - Справка за проведените консултации, вкл. изразените при консултациите мнения и предложения, както и за начина на отразяването им – в справката ще се опишат мотивирано приетите или неприетите бележки, препоръки или предложения и ще се приложат съответните документи (протоколи, становища и др.)
 - Списък на екипа по ЕО - списък с експертите и ръководителя, изготвили доклада за ЕО, в който всеки удостоверява с полагане на подпис разработените от него раздели на доклада
 - Декларации по Член 16(1) от Наредбата за ЕО

Съгласно Чл. 17. (3) от Наредбата за ЕО, като отделно самостоятелно приложение към доклада за ЕО ще се изготви нетехническо резюме на достъпен за обществеността език в обем, не по-малък от 10 на сто от обема на доклада. Освен текстовата част резюмето ще съдържа необходимите нагледни материали (карти, снимки, схеми).

6. Приложение – Характеристики на територията, която е вероятно да бъде засегната

1. Величина и пространствен обхват

Според използваните за екологична оценка критерии, които са описани в Приложение II на Директивата за стратегическата екологична оценка 2001/42/ЕО, величината и пространственият обхват на въздействията на разглеждания план върху околната среда обхващат:

- географската територия, която е вероятно да бъде засегната; и
- броя на населението, което е вероятно да бъде засегнато.

1.1 Географска територия, която е вероятно да бъде засегната

Като се има предвид, че към настоящия етап от процеса на разработване на НПУО местоположенията на предвижданите интервенции не са определени, за целите на характеризиране на пространствения обхват на въздействията се разглежда цялата приложима област за подобни интервенции, която представлява територията на Република България, с 28 области и 265 общини.

1.2 Брой на населението, което е вероятно да бъде засегнато

По данни от НСИ, населението в страната към 31.12.2019 г. е 6 951 482 души.

Таблица III-1: Население към 31.12.2019 по области

Области	Население, брой	Области	Население, брой
Благоевград	302694	Плевен	236305
Бургас	409265	Пловдив	666801
Варна	469885	Разград	110789
Велико Търново	232568	Русе	215477
Видин	82835	Силистра	108018
Враца	159470	Сливен	184119
Габрово	106598	Смолян	103532
Добрич	171809	София (столица)	1328790
Кърджали	158204	София	226671
Кюстендил	116915	Стара Загора	313396
Ловеч	122546	Търговище	110914
Монтана	127001	Хасково	225317
Пазарджик	252776	Шумен	172262
Перник	119190	Ямбол	117335

Източник: НСИ

1.3 Природни характеристики на територията, която е вероятно да бъде засегната

1.3.1 Климат

По данни от Националната стратегия за адаптация към изменението на климата, България е разположена в един от регионите, който е особено уязвим към изменението на климата (главно чрез повишаване на температурата и интензивни валежи) и към нарастващата честота на екстремни събития, свързани с изменението на климата, като суши и наводнения. Най-често срещаните хидрометеорологични и природни бедствия са екстремни валежи и температури, бури, наводнения, горски пожари, свлачища и суша.

По данни от ИАОС, за периода 1988–2018 г, емисиите на основните парникови газове имат тенденция към намаляване. Емисиите на парникови газове на човек от населението намаляват от 13,0 тона CO₂- екв. през 1988г. до 8,3 тона CO₂-екв. през 2018 г. По този показател Република България се доближава до средния за Европейския съюз.

1.3.2 Атмосферен въздух

По данни от последния Национален доклад за състоянието и опазването на околната среда в РБългария (НДСООС за 2018 г, приет от Министерски съвет 2020 г), замърсяването с ФПЧ10 продължава да бъде основен проблем за качеството на атмосферния въздух в страната и процентът на населението, живеещо при нива на замърсяване с ФПЧ10 над допустимите норми е много висок – 65.1 % от 3.3 млн. население, живеещо в населени места, в които се контролира този замърсител.

През 2018 г. е регистрирано едно превишение на прага за предупреждаване на населението за озон. Продължава тенденцията за превишение на СЧН и на СДН за серен диоксид в гр. Гълъбово. Основните източници на серен диоксид в Югоизточен РОУКАВ са топлоелектрическите централи от енергиен комплекс „Марица Изток“. В 9 от общо 15 пункта се наблюдава превишение на средногодишната норма по показател бензо(а)пирен. Не са регистрирани превишения на средногодишната норма за азотен диоксид, бензен, както и на алармения праг за серен диоксид. През 2018 г. населението в страната не е изложено на нива на озон над краткосрочната целева норма.

1.3.3 Води

По данни от ИАОС, през периода 1996-2018 г. се запазва тенденцията, наблюдавана през последните години за подобряване на качеството на повърхностните води. Въпреки тази тенденция все още има водни тела определени в риск, като за подобряване на състоянието им са изготвени програми от мерки за достигане на добро екологично състояние. За разглеждания период концентрациите на O₂ (разтворен кислород), NH₄-N (Амониев азот), N-NO₃ (Нитратен азот), БПК₅ (Биохимична потребност от кислород) и PO₄-P (Ортофосфати) показват намаляване на нивата си от предходни години. Леко повишаване има при ХПК (химична потребност от кислород) през 2017 г, но през 2018 г има понижение в концентрациите в страната като цяло. През 2018 г. направената оценка на индикативните основни физико-химични показатели, поддържащи биологичните елементи за качество, показва, че голяма част от обследваните пунктове попадат в категорията отлично-добро състояние.

В периода 1999 – 2018г. се наблюдава постепенно подобряване на качеството на подземните води за по-голяма част от показателите. Процентът на пунктовете, в които средногодишните стойности надвишават стандартите за качество (СК) на подземните води, показва тенденции на намаляване за всички показатели, с изключение на нитратите. За показателите манган, общо желязо, амониени йони, нитритни йони, перманганатна окисляемост, фосфати и електропроводимост се наблюдават по-значителни тенденции към понижаване на процента пунктове с превишения на СК. При хлоридите не се наблюдава ясно изразена тенденция за 20 - годишния период. За нитратите се наблюдава слаба тенденция на повишение за целия 20-годишен период, с

тенденция на снижаване за последните четири години.

Прегледът на обобщените данни от провеждания от РЗИ контролен мониторинг на качеството на водата за питейно-битови цели през 2018 г. показва, че общото съответствие с изискванията се запазва на сравнително високо ниво – 98,4%. и е сравнимо с това през предходните няколко години.

Според резултатите от провеждания мониторинг на водите за къпане, през сезон 2018 г. е преустановена тенденцията за намаление броя на зоните с отлично качество за сметка на тези с добро качество на водите, като се наблюдава увеличение с 8 боя на зоните с отлично качество. Все още обаче процентът на зоните с отлично качество е сравнително нисък.

1.3.4 Почви и земеползване

По данни от последния НДСООС, почвите в страната са в добро екологично състояние по отношение на запасеност с биогенни елементи/органично вещество, съдържание на тежки метали и металоиди, и устойчиви органични замърсители (полиароматни въглеводороди, полихлорирани бифенили и хлорорганични пестициди). Наблюдава се трайна тенденция към увеличаване площите, заети с обработваеми земи и намаляване на необработваемите земи.

Според категоризацията по КОРИНЕ земно покритие (CLC), най-голям дял имат земеделските земи, използвани за интензивно земеделие и отглеждане на културни растения – 46,64%. Тревните екосистеми са застъпени от два класа земно покритие – „Естествени тревни площи“ (3,64%) и „Пасища“ (3,41%). Те са основна среда за животновъдството в България и съгласно закона за устройство на територията попадат също в категорията земеделски земи.

1.3.5 Горски територии

По данни от проект „КОРИНЕ земно покритие 2018 г“, площта на трите основни класа гори (широколистни, иглолистни и смесени) е 3 568 758 ha или 31,00% от територията на страната. Широколистните гори са с най-голяма площ (20,62%, 237 4613 ha), следвани от смесените гори (5,67%, 5 3387 ha) и иглолистните гори (4,7 %, 54 0757 ha).

Съгласно класификацията на MAES (инициатива на ЕК за „Картиране и оценка на екосистемите и техните услуги“) към горските екосистеми спада и клас „Преходно дървесно-храстова растителност“, която съставлява 6,75% (777 727 ha). Общият дял на горските екосистеми е 37,74% (2 374 613 ha).

По данни от НДСООС, фитосанитарното състояние на горите през 2018 г. е по-добро, в сравнение с предходни години. В сравнение със средностатистическите показатели за страната, изчислени на база данните за периода 2008 – 2017 г. (съответно 471 пожара и 5 316 ha опожарени територии), с 222 горски пожара и 1 453 ha опожарени горски територии, през 2018 г. Република България е под средните стойности и по двата показателя. Преките щети от горските пожари за 2018 г. са оценени на 39 286 лева, което е най-ниската стойност за последните 20 години.

1.3.6 Флора и фауна

По данни от Националната стратегия за опазване на биологичното разнообразие биотата на България включва 94 вида бозайници, 383 птици, 36 влечуги, 16 земноводни, 207 черноморски и сладководни риби, около 27 000 насекоми и други безгръбначни, между 3 500 и 3 750 вида висши растения, и повече от в 500 низши растения и гъби. Така България се нарежда между страните с най-голямо биологично разнообразие в Европа.

Растителните ендемити съставляват около 5 процента от общата флора, твърде висок дял в сравнение с други, по-големи европейски страни. Наличната информация за безгръбначните таксони сочи, че 8.8 % от ненасекомните видове и 4.3 % от насекомите са ендемични. Тези проценти най-вероятно ще се увеличат при по-нататъшното пълно

изследване на тези групи.

Степента на рядкост варира значително в различните таксономични групи, като редки за флората и фауната са категоризирани повече от 700 висши растения, много от тях ендемични видове, разпространени във високопланинските райони; 567 вида ненасекомни безгръбначни (около 23 % от всички известни видове); над 1500 вида насекоми; 29 вида черноморски и сладководни риби; 2 вида змии; 78 птици (включително 16 вида от списъка за глобално застрашени видове от 1993 г. На Световния съюз за защита на природата [IUCN]); и поне 10 едри бозайници, включително черноморският тюлен-монах, ендемични делфинови подвидове морска свиня и афала, дива коза, кафява мечка, вълк, видра и европейският петнист пор.

В резултат на антропогенния натиск, през последните няколко десетилетия редица български видове са намалели до степен на изчезване. В тях се включват най-малко 31 вида висши растения, 7 безгръбначни, 3 вида риби, 2 змии, 3 птици, 2 (възможно 3) вида бозайници и 6 местни животински породи.

2. Ценност и уязвимост на територията, която е вероятно да бъде засегната

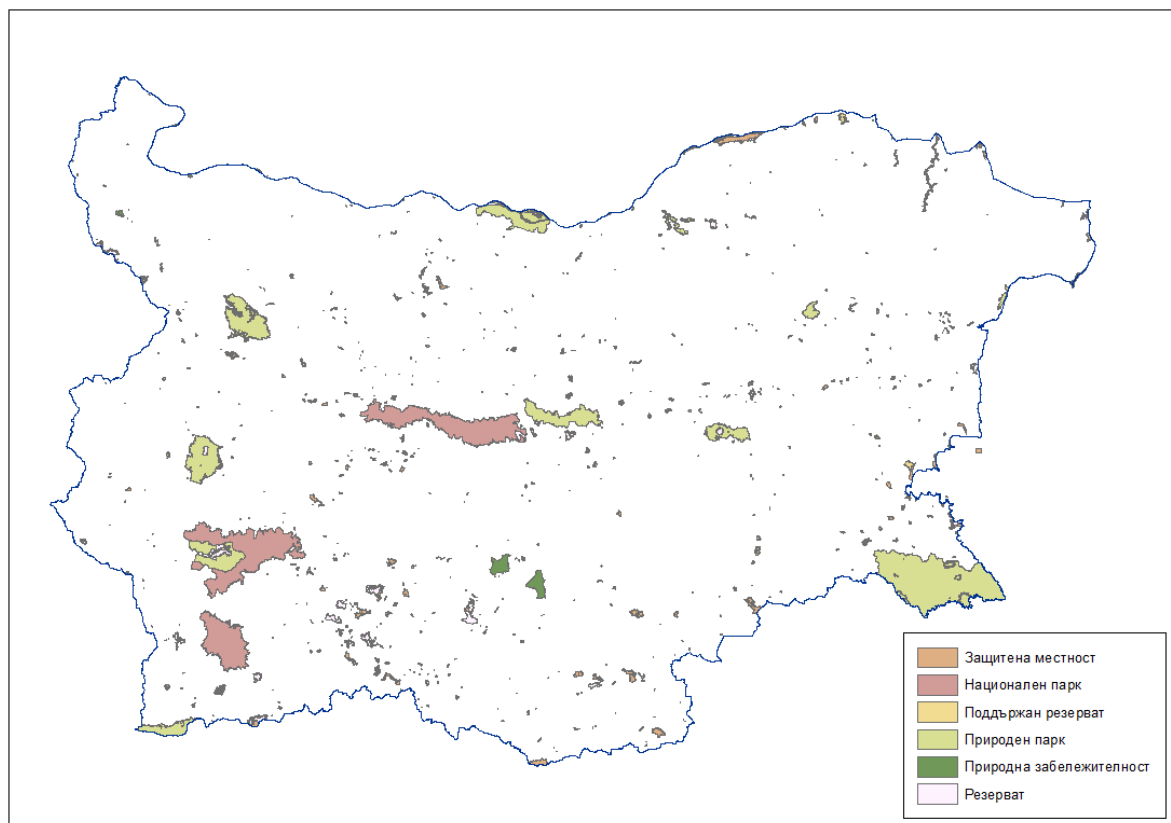
2.1 Специални природни характеристики

По данни от ИАОС към края на 2018 г. броят на **защитените територии** (ЗТ) по смисъла на ЗЗТ е 1016 с обща площ 584861,5 ха или 5,27 % от територията на страната.

Обекти на световното природно наследство в България са:

- Национален парк „Пирин“ – включен 1983 г., разширен 2010 г.
- Резерват „Сребърна“ – включен 1983 г.
- Сериен европейски обект на световното наследство „Старите и първични букови гори на Карпатите и други региони в Европа“ - включен 2007 г., разширен 2011 г. и 2017 г.

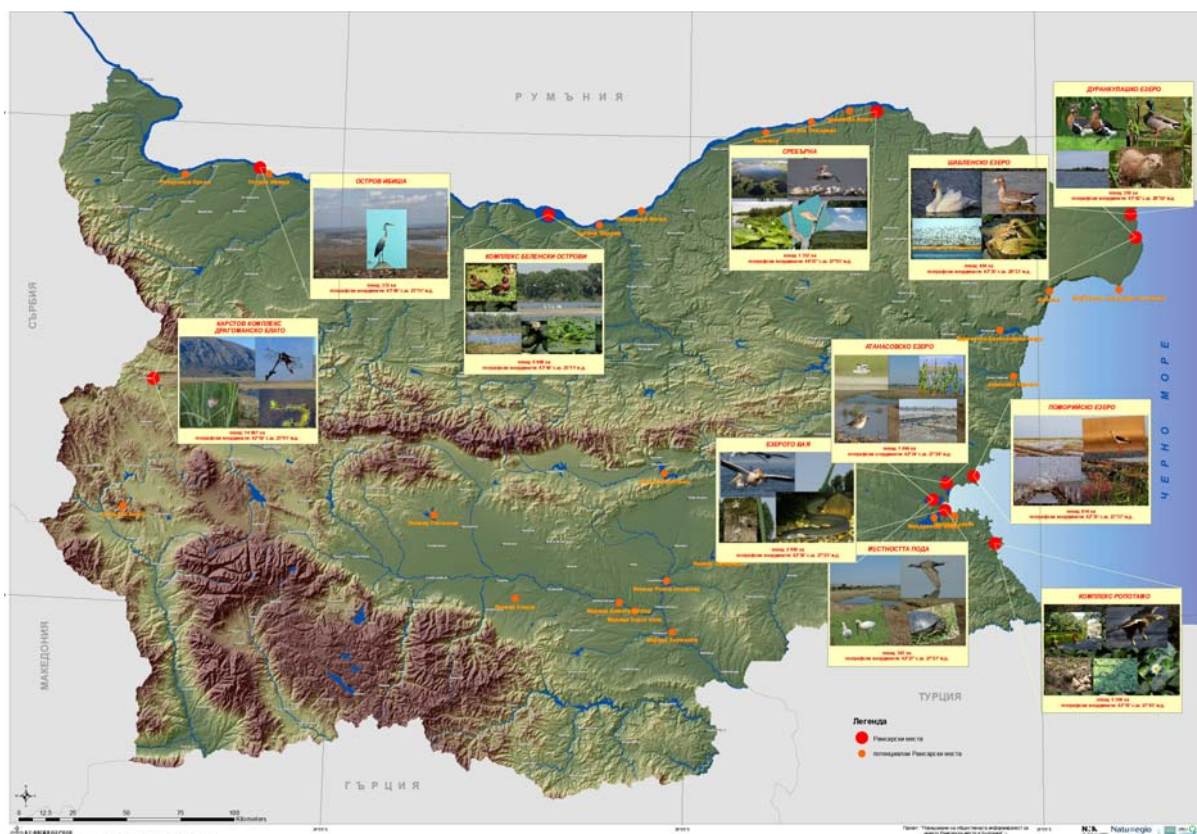
Фигура III-1. Защитени територии по ЗЗТ

Източник: <http://eea.government.bg/zpo/bg/> - 2000 г.

В списъка на Конвенцията за влажните зони с международно значение (**Рамсарските места**), България е представена с 11 влажни зони, с обща площ 49 912,43 ха, представляващи 0,45 % от територията на страната - "Атанасовско езеро", "Комплекс Беленски острови", "Дуранкулашко езеро", "Остров Ибиша", "Шабленско езеро", "Местността Пода", "Поморийско езеро", "Комплекс Ропотамо", "Езеро Сребърна", "Езеро Вая" и „Карстов комплекс Драгоманско блато“.

Фигура III-2. Рамсарски места

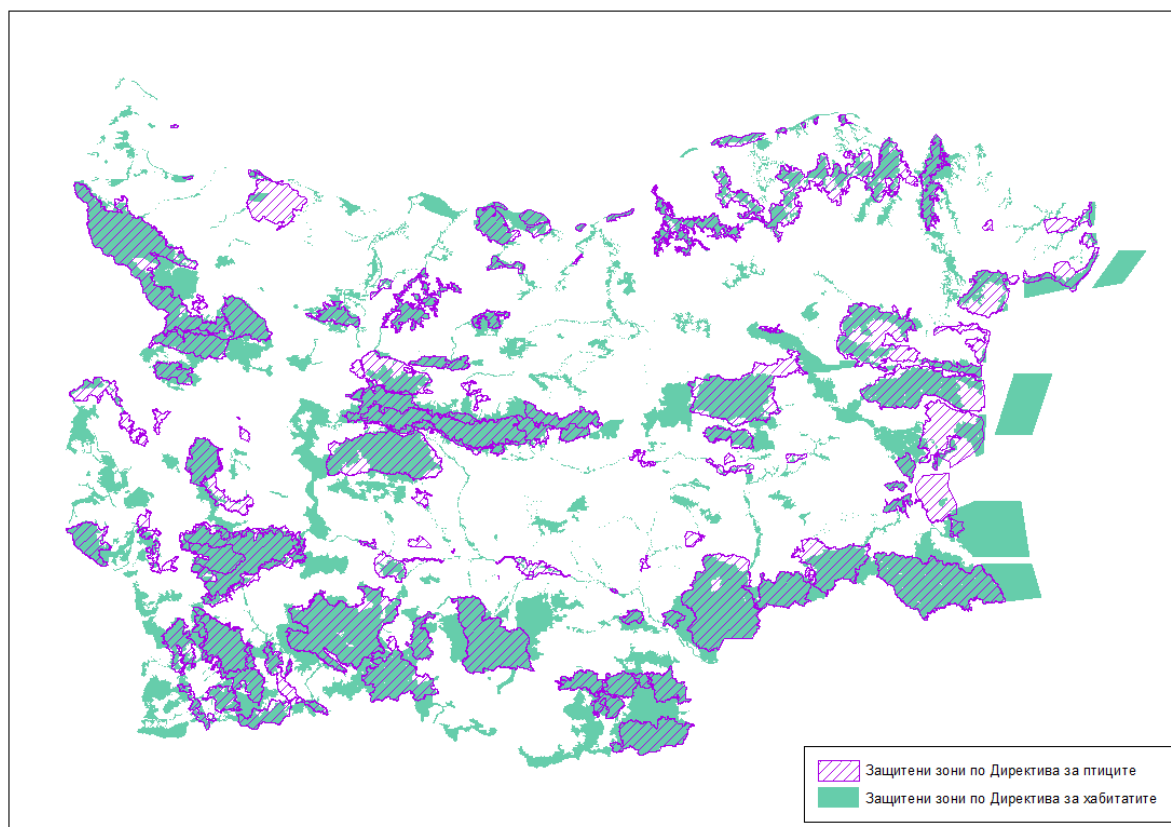
Източник: <https://www.moew.government.bg/bg/priroda/zastiteni-teritorii/zastiteni-teritorii-s-mejdunarodno-znachenie/ramsarski-mesta/>

Емблематични места, пример за хармонично съжителство между човека и природата, са т.нар. биосферни паркове от нов тип (след Севилската стратегия). В България има 4 съвременни пост-Севилски биосферни парка:

- Биосферен парк "Централен Балкан"
- Биосферен парк "Червената стена"
- Биосферен парк "Узунбуджак"
- Биосферен парк "Сребърна"

До края на 2018 г. са приети от Министерски съвет 339 **защитени зони** (33) от мрежата "Натура 2000", покриващи общо 34,4% от територията на страната.

Фигура III-3. Защитени зони по ЗБР

Източник: <http://natura2000.moew.government.bg/> - 2000 г.

Уязвимостта на защитените зони е свързана най-вече с антропогенните въздействия. Като основни заплахи се очертават неустойчивите селскостопански практики, урбанизацията и експанзията на инфраструктура, замърсяването на повърхностни води, в т.ч. от промишлени инсталации, транспорт, отпадъчни води и др., изменението на природните екосистеми, в т.ч. от предизвикани от човека промени на хидравличните условия, ВЕЦ, резервоари, сметища и др.

2.2 Културно наследство

Приемник на културно-историческото наследство на седем велики цивилизации, България е на трето място в Европа - след Гърция и Италия - по брой и разнообразие на открити паметници на културата. Регистрираните недвижими паметници на културата в България са над 40 000, а в държавните и общински музеи се съхраняват повече от 5 млн. движими културни ценности.³

Седем паметници на културата в България са признати за уникални обекти от световно значение и са включени в Списъка на световното наследство на ЮНЕСКО:

- Старият град Несебър – включен 1983 г.
- Свещарската гробница – включена 1985 г.
- Рилски манастир – включен 1983 г.
- Ивановски скални църкви – включени 1979 г.
- Казанлъшка гробница – включена 1979 г.
- Мадарски конник – включен 1979 г.
- Боянската църква – включена 1979 г.

³ източник: <http://www.unesco-bg.org/culture/bul-ich/>